

чарчади, бошим оғрипти, кўнглим озапти... деб, эртаси кунгина ўз ишларини давом эттирадilar. Бир кунча вақт ўтиши билан захарли моддалар организмда секин-аста йиғилиб боради ва на...

орасида учраши мумкин. Қўрғошнинг тери ҳаво йўллари орқали организмга кириб олади. Уйқунинг бузилиши, кўрнечли тўшлар, кўриш, бармоқлар, тилнинг титраши, юрگانда кўриқиб юриш,

бўёқларни қуювчилар ва бўёқ ишлатувчилар орасида кўпроқ учрайди. Кўп йиллик илмий изланишлар натижасида бўёқ ва органик эритмаларнинг нерв системасига, оқшоноз ва ичакларга, пешоб йўллари, тери ва нафас олиш органларига, қонга таъсир этиши аниқланди. Бундай беморлар бош оғриги, бош айланиши, тез чарчаб қолиш, вақти-вақти билан тери қичиши, кўнгли оғриши, оқшоноз эритмаларнинг шикоят қилишлари. Бундай беморлар вақтида доноланиши, дам олиши ва парҳез тутishi керак.

Ташқимизда, фалокат оёқ остида, деган ибора бор. Менинг икки ўғлим тўсатдан транспорт авариясига учраб, 17-шаҳар касалхонасида ётди. Бу шифохонанинг врачлари, ҳамширалари беморларга жонқуярлик билан, сидиқдидан хизмат қилаётганлари таъсир қилди. Касалхонанинг бумили мудири Х. Абдуллаев, нейрохирургия бўлими мудири О. Ортиқов, палата врачи М. Бахромова, медицина ҳамширалари М. Ганиева ва Р. Хожиназаровлар икки ўғлимнинг соғайиб, бардам бўлиб кетишига бутун маҳоратларини, шифокорлик санъатларини бағишладилар. Раҳмат, азиз шифокорлар.

М. МАЖИДОВА,
Қорақамish массивининг 2/4 микрорайонидagi 47-уйда истиқомат қилувчи она.

Мен йигирма йилга яқин вақтдан бери бўқоқ касали билан оғриб келдим, касалхоналарда доволандим, лекин хасталик ҳамон қийнади. Ниҳоят 15-шаҳар касалхонасига ётдим. Шифокорлар дардини қар томонлама текшириб, маслаҳатлашди. Ажойиб хирург, андрокринолог Ш. Илёсов мени операция қилдилар. Бу фидокор инсоннинг гул қўллари дардини сугуриб олиб ташлади. Маъна, уч-тўрт ойдири, жоним роҳатда, оилам бағрида Шоқосим ака Илёсовнинг аjoyиб хирург, чин шифокор эканини гап-лашиб ўтираймиз.

Сизга минг тасанно, Шоқосим ака!
З. ҚОСИМОВА,
«Кўча» маҳалласида яшовчи кўп болаки она.

Мен оғир дард билан 15-шаҳар касалхонасига ётдим. Ширинсухан врач Миржамол Саидова теъза операция қилиб, дардини даво қилди. Шу касалхонада сидиқдидан ишлаётган Низомов, Абдулаҳатов, Нурматова, Загоридинова, Қўлдошев, Виноградова, Файзуева ваби шифокорлардан ҳамма беморлар чексиз миннатдор бўлишпти.

Шифобахшида кўпларингиз дард кўрмасин!
М. МИРСАИДОВА,
Бешқайрағоқ массивидagi Дилқаш кўчада истиқомат қилувчи она.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН
«ГАПИ СОВУҚ ВРАЧ»

«Тошкент оқшом» дағилар айтилади: газетасининг шу йил 29 август сонида юқори мақоласи поликлиникадаги сарлаҳа остида 9-поликлиниканинг 18-тасида кенг муҳомада амбулаторияси мудири врач Д. Мақсудованинг беморларга қўпол муомаласи ҳақида таъқидий мақола кўпол соҳибсанг эди. Ана шу мақола юзасидан Собир Раҳимов район соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли 9-поликлиника бош врачини Г. Исломовдан жавобга кўйиб...

Яна бетиним, толиқтирадиган, кечро-кундуз давом этдиган иш. Альберт С., Ефим Л., Викториа В. ва унинг квартирасида бўладиган бошқа шахсларнинг ҳар бир қадамини назорат остига олади. 35 йили Викториа В. қачонлардир болалар боғчисининг тарбиячиси бўлиб ишлаганини, лекин жуда тўқин-соқин яшаганлигини аниқлади. Афтидан эрининг пуллари, кейин тикчилик орқали ортирадиган пуллари шундай яшаган бўлиши мумкин.

Бироз ўтгач, қидирув ходимларининг кузатув доирасида 1953 йилда тутилган Владимир Сергеевич Г. пайдо бўлди. Тегишли хужжатлари текшириб чиқишимиз биланоқи у бу жиноятларда асосий вазифани бажарётганлигини тўшундик. У хавфли жиноятчи экан. Биринчи бор 1972 йилда, сўнгги марта 1977 йилда судланган. Г. квартиралари ўғирлашда қатнашган, қурол сақлаган. Лекин милиция ходимларида Г.ни ушлашга ҳали расмий асослари йўқ эди. Анатолий Козлов ва унинг ўнқилари жиноятчиларнинг бошлиғи ўша эканлиги шубҳа қилинмасди. Бироқ бу хавфли жиноятчини қандай қилиб қўлга тушириш мумкин? Владимир Г. доимий турар жойига эга эмаслигини, ҳеч қаерга прописка қилинмаганлигини аниқлади. Бу яна дейилдик учун ушлаш ҳуқуқини берар эди: Жиноят кодексига шундай модал бор. Шундай шундай қилишди. Уни шундай қўлга туширдиларки, шериклари ҳам билмай қолди.

Инспектор Альберт С. доирасини ўрганар эканлар, Жалолиддин исми йиғитчага қизиқиб қолдилар. У 1964 йилда тутилган, 7 синф маълумотида эга экан, 1980 йилда эса квартирани ўғирлаш учун судланди. Ҳеч қаерда ишламайдик, қиссаси тўла пул. Қуллардан бирда Жалолиддинни қўлда сумкаси билан ушлашди. Сумкасида ясама калит, монторвак, умуман квартирани ўмарши учун зарур «асбоблар» бор экан, Жалолиддинга бу ясама калитлар унга нимага керак бўлиб қолди, деган саволга, гўё сумкани топиб олдим, деб жавоб қайтарди. У эса ушланганидан аввал сумкани улотқириб юборишга уринган эди. Рад этиб бўлмайдиган далиллар бўлмаганлиги учун Жалолиддинни қўйиб юборишга тўғри келди.

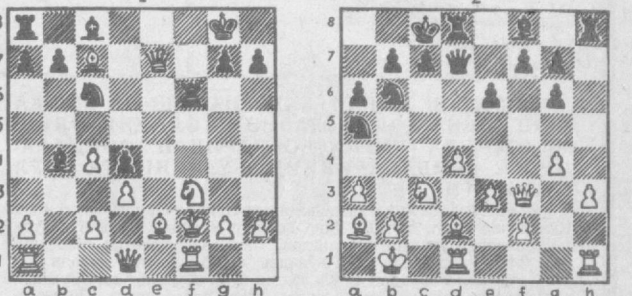
«Хамма нарсани синчиқлаб ўйлаб кўриш, тазоғига солиш, Альберт С., Балким бошқаларнинг ҳам жинояткорона ишлари тўғрисида рад этиб бўлмайдиган далилларини тўшунди, биз қандайдир ички ҳиссиёт билан бу гуруҳда яна қидириб, қандайдир янада таҳрирлик, хавфлироқ жиноятчи бор эканлигини ҳис этардик...»

Дил сўзлари

12 сентябрда газетамизда сиртки «Дўстлик матчи»нинг ҳар икки тахтасида олмаоталик шахмат мухлисларининг юришлари эълон қилинган эди. Улар ўзлари оқ доналар билан ўйнаётган биринчи тахтада навабдаги — ўн бешинчи юришни эълон қилишди 64:с7, иккинчи тахтада эса газетамизнинг 0—0—0 (рокировка) Кс3—а5 билан жавоб берилган эди.

Газеталардан тошкентликлар оқ доналарда ўйнаётган иккинчи тахтадаги навабдаги — ўн олтинчи юришни тақлиф этиш, биринчи тахтада эса олмаоталикнинг С14:с7 юришига қандай жавоб бериш ҳақида фикр билдиришни сўраган эдик. Редакция шахмат мухлисларидан кўплаб тақлифлар эзилган ҳал олди. 20 газетхон тақлифини телефон орқали хабар қилди. Уларнинг кўпчилиги биринчи тахтада олмаоталикнинг ўн бешинчи юришига Фс3—с7 билан жавоб беришни, иккинчи тахтада эса ўн олтинчи юришни Крс1—61 тарзда бўлишни тақлиф эттиган. Жуаладан, Г. Ким, И. Мирзағалимов, В. Колодин, Б. Долном, Ф. Қоррабов, В. Офицеров, Г. Юсупов, К. Киров, И. Зокиров, И. Мусаев ва бошқалар шундай тақлиф билдирилди. Бу юришлар тўғри деб топилди ва олмаоталик шахмат мухлисларига маълум қилинди.

ТОШКЕНТ — ОЛМАОТА

Энди ҳар икки тахтада қилинган юришларини эслатиб ўтамиз. Биринчи тахтада: 1. е4 е5 2. Кс3 К16 3. f4d5. 4. f4K:ed 5. d3 Kc3 6. acd4. 7. Kf3 Kc6 8. Ce2 Cc5 9. Cg5 Cd5 10. c4 Ca4 11. Kр2 f4C:е5 12. Cg5-f4 0—0 13. Лf1b6. 14. е5:f6 Лf1b6 15. C14:с7 Фe7 Иккинчи тахтада: 1. d4d5 2. dcd5. 3. Kf3 K16 4. е3 Cg4 5. Cc4 е6 6. h3 Ch5 7. Kc3 а6 8. g4 Cg6 9. Ke5 Kd7 10. Ke5:g6h7:g6 11. Ф3 Kc6 12. а3 Kе6 13. Ca2 d7 14. Cd2 0—0—0

15. 0—0—0 Kc6—а5 16. Kрс1—а1. Хурматли газеталар! Сиртки шахмат матчи қандай борапти! Бу ҳақида фикр ва мулоҳазаларингизни кутамиз.

Бизнинг адресимиз: Тошкент шаҳри, ГСП, Ленин кўчаси, 41, «Тошкент оқшом» («Дўстлик матчи»)га. Тақлифларингизни 325885, 330874, 325680, 325681 телефонлари орқали ҳам хабар қилишингиз мумкин.

тенгдошларига 7:10 ҳисобида ютадиб қўйишди. Класмик кураш мусобақаларида республикамиз вакиллари Жўраев, Худобердиев, Варавин, Милов, Кенжаев ва Юртаевлар нурафакатли иштирок этишди. Ҳозирча улар медалларга даъвогарлик қилиб туришбди. Кенча, спартакиаданинг 15-куни «Юбилей» Спорт саройида акробатлар мусобақаси давом этди. Бошқа спорт майдонларида баскетбол, бокс, волейбол, англ атлетика, сувага сакраш, сузмиш, теннис, қилиқболик, шахмат ва бошқа турлар бўйича мусобақалар ўтказилди.

МУСОБАҚАЛАР КUNДАЛИГИ

Усули билан юз метр мусобақа сузишда галаба қозониб, олтин медалини қўшди. Тошкентлик «Локомотив» кўнглили спорт жаҳматининг азаси Дмитрий Паньков 100, ва 200 метр мусобақа баттерфляй усулида сузишда маррага биринчи бўлиб келди ва иккинчи олтин медалга сазовор бўлди. Республикаимиз сузмиш полочилари финалдаги мағлуб бўлишдан кейин қозониклик

Иш чигаллашавтган эди. Бундай устига Владимир Г.ни дастлабки қамқоқда ушлаб туриш муддати тўғриватган эди. Ефим Л., Викториа В., Альберт С., Жалолиддиннинг янада зиярлик билан кузата бошлашди. Бу осон қўлмасди. Ле. 1983 йил апрелдан сентябрга қадар ушларнинг равишида ўйналган бўлганлиги унда кўрмал қилиб олган. Уларни кейинчалик сотиш мақсади бўлган.

Бу группа аниқланганига кўра, қирқга яқин квартиралар ўғирликка тушган. Урта Осиёнинг турли шаҳарларида ҳар қил оғир жиноятлар қилган. Бундан ташқари қалбак паспорлар орқали прокат пунктлардан қимматбаҳо буюмлар олиб, уларни арзон гаровга пуллашган.

«Яна кўп, жуда кўп иш бажарилди. Жиноят қидирув бўлими инспекторлари, кейин ишлар министрлигининг тергов бошқармасининг бир гуруҳ ходимлари — қатта лейтенантлар С. Шинъев, С. Трнқоч, Ю. Эрташев, С. Барсуков, капитан Т. Расулов, лейтенантлар Р. Ганиев, М. Хошимовлар тиним билмай ишладилар... Бу иш судга берилди. Жиноятчилар судга қилинди. Аммо энди бу бошқа мавзу. Биз эса жиноятчиларни қидириб топган, расмий тил билан айтилганда, қонунарга қатъий риоя қилинишини, жаҳмият манфатларини ва граждандарни ҳуқуқларини муҳофаза қилватган кишилар ҳақида ҳикоя қилиб беришни ўз олдимида мақсад қилиб қўйган эдик. Зеро бузис ижтимоий тараққийимиз нормал боришини тасаввур этиб бўлмайми.

Биз ушбу материал устида ишлар эканини, майор Анатолий Козлов янги лавозимга ўтди — жиноят-қидирув бўлимининг бошлиғи қилиб тасдиқланди. А. Белоусов эса Акмал Икромов район ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари бўлди.

Ав. КАРАСИК, Мих. ПРУТЕР.
Редактор Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ.
3 ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
19 СЕНТЯБРЬ, 1984 г.

Касб касаллигидан сақланинг

Шифокор қабулида

раларини, касалланишининг олдини олиш йўллари яқин библици керак. Агар захарли моддалар киши устига тўқилиб кетса, оғиз бўлинига туша, унда организмнинг ўткир захарланиши содир бўлади. Беморнинг умумий аҳоли қисқа вақт ичида оғирлашади, қайт қилади, хушудан кетади, ўпка, юрак ва қон-томир ишлари бузилади. Бундай ҳолларда зудлик билан беморни захарланган жойдан очиб ҳавога олиб чиқиш ва «Тез ёрдам» машинасини чақиртиш керак.

тижада сурункали захарланиш аломатлари пайдо бўлади. Симво билан захарланиш асосан термометр, монумент ишлаб чиқаришда, стоматогастро практикасида, бензин билан ишловчилар орасида учраши мумкин. Симво парлари билан захарланганда асосан нафас йўллари зарар топади (акририш, бурун битиши, нафас йўллариинг яллиғланиши, зотилжам бўлиш ва ҳоказо). Сунгра нерв системасида катта ўзгаришлар (наглириш, жаҳддор бўлиш, қовоқлар, оёқ-қўллар, тил титраши, хотиранинг ўзгариши) кў берди.

Кўрғошнинг чанги, бутлар билан захарланиш босмаҳона, шахта, баъзи бир завод ва фабрика ишчилари оғизда соч борлигини ҳис қилиш ҳисобланади. Яна бир касб касаллиги — техника хавфсизлиги қондаларига қатъий риоя қилиш ва вақти-вақти билан врач кўригидан ўтиб туририди. Жамоат ташкилотлари, завод ва фабрикаларининг бошлиқлари, хавфсизлик техникаси бўйича инженерлар, врачлар ёрдами билан меҳнат шароитларини янада яхшилашнинг, меҳнаткашлар саломатлигини муҳофаза қилишимиз лозим.

Ф. НУРИДДИНОВА, Ўзбекистон санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий тадқиқот институтининг бўлим мудири, медицина фанлари доктори.

оғизда соч борлигини ҳис қилиш ҳисобланади.

Яна бир касб касаллиги — техника хавфсизлиги қондаларига қатъий риоя қилиш ва вақти-вақти билан врач кўригидан ўтиб туририди. Жамоат ташкилотлари, завод ва фабрикаларининг бошлиқлари, хавфсизлик техникаси бўйича инженерлар, врачлар ёрдами билан меҳнат шароитларини янада яхшилашнинг, меҳнаткашлар саломатлигини муҳофаза қилишимиз лозим.

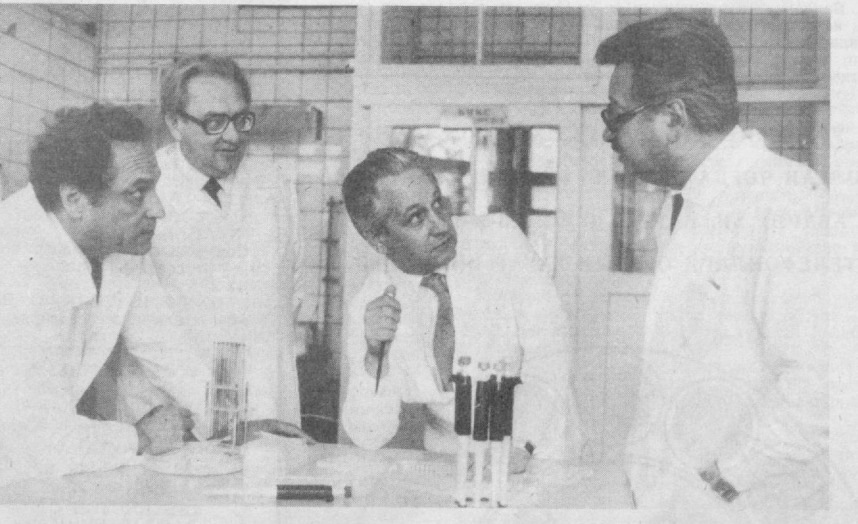
Ф. НУРИДДИНОВА, Ўзбекистон санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий тадқиқот институтининг бўлим мудири, медицина фанлари доктори.

Бўёқ тайерлаш саноатида хом органик эритмалар таъсирида касб касаллиги пайдо бўлиши мумкин. Бу захарланиш бўёқ тайерловчилар, қайнатовчилар, идишларга

Москва, СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг эпидемиология Марказий илмий-тадқиқот институти авторлар коллективининг «Юқумли касалликлар иммунологияси бўйича тадқиқотлар ва улардан диагностика ҳамда доволаниш тақомиллаштиришда фойдаланиш» деб номланган ишини 1984 йилги СССР Давлат мунофотига тақдим этди. Авторлар коллективи тўқима-молекуляр даражада кўпгина юқумли касалликларнинг имунитети қонунийларини ва соғайиш механизмини оқган.

СУРАТДА: ана шу илмий ишнинг авторлари.

ТАСС фотохроникаси.

Медицина янгиликлари

Чойнинг яна бир хосияти

Чой таркибидagi кофеин баъзи касалликларда ниҳоятда фойдали бўлиб, асаб ва юрак қон-томир системаларини рағбатлантиради. Ростов-олимлар олиб борган илмий-тектириш ишлари чойнинг яна бир — шамоллаш касаллигидан оғоҳ қилиш хусусиятини очиб берди. Бу кундалик

шарбати кабилар қўшилса шифобахшилик янада ортади. Касалликнинг олдини олиш учун чой ичишда қанд, сут, қондиртер маҳсулотларини истемол қилиш мумкин эмаслигини — улар организм қарчилигини оширувчи катехинларга салбий таъсирини ҳисобга олиш зарур.

Тошкент милициясининг оддий иш қуллари

2. Владимир Г. ва бошқалар

Бўлимда диққатболик кучаярди. Ҳодиса рўй берган жойга бориб қайтган оператив гуруҳларар қувонтирмайдиган хабарлар билан қайтардилар: кетма-кет ўғирлик содир бўлпти, улар жуда дадиллик билан қилинпти. Афтидан уларни тақрибати ўғирлар қилар дилар. Бироз марта эшик бузиб очилган, жиноятчилар ҳодиса рўй берган жойни қўздан кенчириш протоколларида қайд қилингандек, квартираларга қалитларни тақлаш йўли билан қирар эдилар. Жуковский кўчаси, 87-уйда жойлашган бўлим йигитларининг диққатини ички ишлар бошқармаси раҳбарлари ҳар кун қидирувини бориши билан қизиқиб туришганини, бунда, табиқий миннатдорчилик сўзлари айтилганларини ҳам оширарди.

Козлов ҳам, унинг барча ўртоқлари ҳам лийоқ суякка бориб тақалганини, ички ишлар бошқармаси бошлиғига ҳам рўй бераётган ўғирликлар учун қорби ташкилотлар олдида жавоб бериш осон эмаслигини аъло даражада билишарди.

Одатда Козловнинг ички онасида тўпнашарди. Бу гал ҳам шундай бўлди. — Уй сурганини, ўй сургани... Лекин ҳеч нарса қилмадим. Ким айтгани эсимда йўқ, аммо жуда тўғри айтганди: «Дангасалар доим нима...

ди. Поляков комсомол йўланмасини шу ердан олганди. Бу ҳам бежиз эмасди. У қатъий эди. Чуккур фикрли оларди. Тошкент автомобиль-йўл институтини тугаллаганди. Бокс бўйича спорт мастерлигига қандидат. Ленин район ички ишлар бўлимида аввал милиционер бўлиб ишладди. Сўнг уни профилактика хизмати инспектори қилиб тайинлашди. У кўпгина жиноятчиларни соҳма-соҳа таниши тўғрисида Поляковга юқоридagi вазифа топширилди.

Хўш, уни қаердан излаш керак! Кўп йиллик хизмат, жиноят қидирув ходимларининг авлоддан авлодга узатиладиган бой тақрибати хавфли жиноятчи — ўғри жиноятга бойлик тўплаш учун қўл урмаслигини кўрсатади. Жиноятчи пул уни «шоҳона» созуриш, ҳаммага ҳаққини «бой-вучини» қандай айш-шурат сурушини кўрсатиб қўйиш учунгина мавжуд, деб ҳисоблайди.

Бўлимнинг бутун кучи ўғирларни излашга ташди. Сергей Тарасенко кун тун иккинчи ишлар саҳифаларини вақтлар, қамқондан қайтиб келганлар рўйхатини тақли қилди, квартираларда содир бўлган ўғирликларни солиштириб кўрдилар. Ен дафтарда фамилиялар қайд қилина бошладилар. Бу кимсаларнинг ҳар бирини синчиқлаб текшириб киши лозим эди. Козлов бу ишга бошқа инспекторлар: Нигмат Қурбонов, Махмуд Бекмурзин, Слава Виноградовларини ҳам жалб этди.

Моисей Поляков «кавказлик кифёфани кун билан изларди. У жиноят қидирувга келётган муломотларни тақли этар, шубҳали шахслар тўпналадиган жойларда бўларди. Инспекторни оғви боқадди, дейишарди. Бу унчаллик тўғри эмас. Лекин баъзида роса югуриб туришга тўғри келди... Ниҳоят кунлардан бирида Госпиталь бозоридagi отиш тирида таниш кифёфа Поляков эйтиборини жалб этди. Бу Альберт деган кимса эди. Хотираси ёрдамга келди: Альберт квартираларда ўғирликлар қилгани учун судланган эди чоги. Бунинг зудлик билан текшириб киши зарур эди. Текшириб кўрди. Ҳа, Альберт С.ни 1961 йилда ўғирлик учун суд қилинган эди. У 1972 ва 1974 йилларда ҳам судланган. 1975 йилда озоликка чиқди, аммо 1980 йилда яна ўғирлик билан қўлга тушди. Жиний ишларни кўз-

дан кечириб қикшиди. Барча ўғирликлар гуруҳа холда экиланган. Квартираларга зикларни бузмай, қалитларни тақлаб киришган.

Бу ўғирликларда ҳам унинг қўли бормикин! Мумкин. Альберт С. қатъий назорат остига олинди. Тез орада Козлов столида Альбертнинг таниш-билишлари ҳақида маълумотлар келтирилган хабар пайдо бўлди. Улар орасида «Фоман» лақабли киши ҳам бор эди. Аниқлашларига кўра у ҳам судланганми. Картотекадан бу кимсани ҳам у бошлашди. Топишди ҳам у Ефим («Фоман») Г. экан. У бир неча квартира ўғирликларидан ва киссоврилдан қўлга тушган экан. Бирок адашишарди. Яна излаш, қидирувлар. Яна бир «Фоман» Ефим Л.ни топиди. Картотекада у ҳақидаги аъваллар қисқагина экан: ўғирланган буюмларни сотиб юрган. Бу гал таҳминлари тўғри чиқавтгандек эди.

Ефим Л. уйда яшамасди. У қаерда тунашини аниқлай бошлашди. Онанси бунин биларди, албатта, аммо бу ҳақида оғиз очмасди. Шундай бўлса ҳам «Фоман»нинг адресини билди олишди: у Марказий уни-версал магазин яқинидagi тўқик қавати уйларида бирида Викториа В. нинг квартирасида унинг эри сифатида яшар экан. Қўшичма маълумотлар тўплаган, шубҳага ўрин қолмади. Викториа В. квартирасида тез-тез меҳмонлар, шу жумладан Альберт С. ҳам бўлиб турар экан. Яна мумкин бир нарсани аниқлади: Альберт С. билан Ефим Л. қамқони бир колонияда ўтган экан.

— Воқеаларни тезлаштирганимиз йўқ... деб ҳикоя қилди А. Козлов. — Биз уларнинг ҳаммаси тақрибати жиноятчилар эканлигини тўшунар эдик. Бундайларга эса осонликча қўлга тушириб бўлмайди.

Козлов ўйчанлик билан дивом эттирди: — Ҳамма нарсани синчиқлаб ўйлаб кўриш, тазоғига солиш, Альберт С., Балким бошқаларнинг ҳам жинояткорона ишлари тўғрисида рад этиб бўлмайдиган далилларини тўшунди, биз қандайдир ички ҳиссиёт билан бу гуруҳда яна қидириб, қандайдир янада таҳрирлик, хавфлироқ жиноятчи бор эканлигини ҳис этардик...

